

УДК 81'373,47:316,286

БРОВКІНА Оксана – кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри германської філології, Сумський державний університет, вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна (o.brovkina@gf.sumdu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0778-6387>

ТУРЧИН Карина – студентка кафедри германської філології, Сумський державний університет, вул. Римського-Корсакова, 2, Суми, 40007, Україна (kar.turchin455@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9600-533X>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.4>

Бібліографічний опис статті: Бровкіна, О., Турчин, К. (2022). Особливості використання сленгів у німецькомовному музичному дискурсі. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 49, 29–34.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.4>.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СЛЕНГІВ У НІМЕЦЬКОМОВНОМУ МУЗИЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. Статтю присвячено вивченню сленгу як засобу спілкування в сучасному німецькомовному музичному дискурсі. Метою роботи є опис фразеологічного складу німецького молодіжного сленгу, його генетичних характеристик та виявлення національно-культурної своєрідності молодіжних сленгів у музичному дискурсі.

До розв'язання завдань розвідки залучено загальнонаукові методи, що включають у себе описовий метод, спостереження, систематизації, інтерпретації, класифікації. З метою виявлення вербальних засобів реалізації сленгів та їхнього комунікативно-прагматичного призначення використано функціональний метод. Для визначення змісту сленгових мовних одиниць у музичному дискурсі застосовано структурно-семантичний метод. Кількісно-статистичний метод дав змогу зафіксувати активність використання сленгів у музичному дискурсі.

Аналіз проведеного дослідження уможливив висновок, що музичний дискурс – це художнє явище й тип мовленнєвої практики, визначений шлях до того чи того смислу; сутність комунікативної моделі мовленнєвої практики загалом. Намагаючись наблизити мову пісні до мовного стандарту масового слухача й тим самим посилити ефективність впливу, автори сучасних пісенних текстів, з одного боку, вдаються до активного використання сленгової, жаргонної, просторічної, інішомовної лексики. З другого боку, антропоцентричний підхід до мови, орієнтованість на людину, соціум та культуру визначили зростий інтерес дослідників у сучасній лінгвістичній науці до соціолектів та феномену сленгу.

Молодіжний сленг у музичному дискурсі виникає з метою самоідентифікації й відокремлення від інших соціальних та вікових груп для самоствердження чи реалізації себе як особистості. Поповнення молодіжного сленгу німецької мови забезпечують процеси запозичення, словотворення та зміни значень слова.

Ключові слова: дискурс, пісня, сленг, запозичення, словотворення.

BROVKINA Oksana – Candidate of Philological Sciences, Senior Lecturer at the Department of Germanic Philology, Sumy State University, 2, Rymkogo-Korsakova str., Sumy, 40007, Ukraine (o.brovkina@gf.sumdu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0778-6387>

TURCHYN Karina – Student at the Department of Germanic Philology, Sumy State University, 2, Rymkogo-Korsakova str., Sumy, 40007, Ukraine (kar.turchin455@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9600-533X>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.4>

To cite this article: Brovkina, O., Turchyn, K. (2022). Osoblyvosti vykorystannya slengiv u nimezkomovnomu muzychnomu dyskursi [Peculiarities of the slang usage in the German-speaking music discourse]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobytskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 49, 29–34. doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.4> [in Ukrainian].

PECULIARITIES OF THE SLANG USAGE IN THE GERMAN-SPEAKING MUSIC DISCOURSE

Summary. *The article is devoted to the study of a slang as a means of communication in the modern German-speaking music discourse. The aim of the work is to describe the phraseological composition of the German youth slang, its genetic characteristics and to identify the national and cultural peculiarities of the youth slang in the music discourse.*

General scientific methods are involved in this work, among which are a descriptive method, observation, systematization, interpretation, classification. In order to identify verbal means of the slang realization and its communicative-pragmatic purpose, a functional method was used. The structural-semantic method was used to determine the content of the slang language units in the music discourse. The quantitative-statistical method made it possible to record the activity of the slang usage in the music discourse.

The results of the study allowed us to conclude that music discourse is an artistic phenomenon and a type of speech practice in general, a certain path to a particular meaning; the essence of the communicative model of speech practice in general. In an effort to bring the language of the song closer to the language standard of the mass audience and thus increase the effectiveness of influence, the authors of modern song lyrics on the one hand resort to active use of the slang and foreign language vocabulary. On the other hand, the anthropocentric approach to the language, human orientation, society and culture have determined the growing interest of researchers of the modern linguistics in sociolects and the phenomenon of the slang.

Youth slang in music discourse arises for the purpose of self-identification and separation from other social and age groups for self-affirmation or realization of oneself as a person. Replenishment of the youth slang of the German language is carried out by borrowing, word formation and changing the meanings of the word.

Key words: *discourse, song, slang, borrowing, word formation.*

Постановка проблеми. Сучасні уявлення про дискурс віддзеркалюють увесь хід лінгвістичної науки. Дискурс є складним багатоплановим феноменом, що перебуває у центрі уваги сучасної науки загалом і лінгвістики зокрема: його вивчають філософія, семіотика, соціальна психологія, теорія штучного інтелекту, етнографія, літературознавство, теорія комунікації, а також різні напрями лінгвістики: психолінгвістика, когнітивна лінгвістика, прагмалінгвістика, етнолінгвістика, лінгвокультурологія тощо (Бровкіна, & Баранова, 2019, с. 22).

Уведений у теоретичне музикознавство термін «музичний дискурс» позначив складні процеси в розвитку музичної культури ХХ ст. із її надзвичайно складним жанрово-стильовим потенціалом та динамікою соціокультурного розвитку (П'ятницька-Позднякова, 2020, с. 172).

Прагнучи наблизити мову пісні до мовного стандарту масового слухача й тим самим посилити ефективність впливу, автори сучасних пісенних текстів, з одного боку, вдаються до активного використання сленгової, жаргонної, просторічної, іншомовної лексики. З другого боку, антропоцентричний підхід до мови, орієнтованість на людину, соціум та культуру визначили зростий інтерес дослідників у сучасній лінгвістичній науці до соціолектів та феномену сленгу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття сленгу все більше привертає увагу сучасної філології. Німецький молодіжний сленг представляє собою цікавий лінгвістичний феномен, використання якого обмежено не лише певними віковими рамками, а й соціальними, часовими та просторовими. Ю. Бенекє, П. Браун, Н. Діттмара виокремлюють молодіжні мовленнєві

форми, які позначають терміном «молодіжна мова» (Jugendsprache). А. І. Домашнев вважає доцільним визначати молодіжні мовленнєві форми як «молодіжний жаргон». К. О. Тихонова, Н. В. Семенова розглядають молодіжний сленг як своєрідний лексикон із специфічними властивостями, що відображає психолінгвістичну та соціальну характеристику молодих людей.

Актуальність роботи визначається значним інтересом до вивчення в музичному дискурсі такого лінгвістичного явища, як молодіжний сленг, адже молодіжна мова набуває все більшої значущості в умовах розширення міжнародних контактів (стажування, туристичні поїздки, перегляд фільмів, прослуховування сучасних пісень іноземною мовою).

Наукова новизна роботи полягає в тому, що раніше комплексне вивчення фразеології німецького молодіжного сленгу в музичному дискурсі не проводили. У дослідженні до аналізу залучено не розглянутий раніше матеріал, виокремлений із сучасних німецькомовних пісень. Крім того, новим є виявлення тематичних, гендерних та комунікативних особливостей молодіжної фразеології, а також опис культурно-національної та країнознавчої специфіки німецьких молодіжних фразеологізмів у музичному дискурсі.

Об'єкт дослідження – молодіжний сленг в сучасному німецькомовному музичному дискурсі. **Предмет аналізу** – лексичні одиниці німецького молодіжного соціолекту, зокрема іменники та дієслова як кількісно найчисельніші граматичні класи лексичних одиниць молодіжного сленгу в сучасному музичному дискурсі. **Завдання** статті – визначити специфіку молодіжного сленгу та особливості його використання у німецькомовному музичному дискурсі.

Виклад матеріалу. Музичний дискурс – це художнє явище й тип мовленнєвої практики; визначений шлях до того чи того смислу; сутність комунікативної моделі мовленнєвої практики загалом. У праці О. Берегової (2009) поняття «дискурс» мислиться як «складне комунікативне явище», а «музичний дискурс» представлено як «комунікативну подію», як «процес розгортання та інтерпретації музичного твору як потоку музично-мовленнєвої

поведінки, «заглибленої» в ситуацію музичного спілкування». Із таких позицій метою музичного дискурсу є «вираження й передача засобами звукової матерії емоційно впорядкованої художньої інформації; спосіб його реалізації – творчий діалог між усіма учасниками музичного спілкування, котрий здійснюється за кількома, якісно різними лініями комунікації» (Берегова, 2009).

Аналіз лінгвістичної літератури вказує на побутування суперечливих думок щодо визначення поняття сленгу в сучасному мовознавстві. Цей лінгвістичний феномен розглядають як форму побутово-розмовної мови, молодіжної розмовної мови, «особливий периферійний шар нелітературної лексики та фразеології» або взагалі заперечують існування цього явища як самостійної мовної категорії (Дем'янков, 2008, с. 107).

Сленг – це сфера лексики в постійному стані розвитку та змін, яку становлять яскраві слова і фрази, властиві різним соціальним і професійним групам, особливо коли їх використовують для спілкування всередині групи (Crystal, & Davy, 2016, p. 103).

Сленг характеризують як «специфічний спосіб спілкування певної групи, наділений високим рівнем експресивності та невимущеності, що доходить інколи до вульгаризму», «це феномен живої й рухливої мови, яка крокує в ногу з часом і реагує на будь-які зміни в житті суспільства» (Schippan, 2002). «Лексика сленгу генетично є запозиченням з різних сленгів. Зміни, які іноді зазнають лексичні одиниці, потрапляючи в сленг, – це зміни, пов'язані з метафоричним переосмисленням, розширенням або звуженням значення, присвоєнням самостійного значення, роботою продуктивних коренів, зміною граматичних особливостей слова» (Захарченко, 2009, с. 133).

Сленг не використовують в офіційній розмовній та писемній мовах. Він виникає за необхідності зробити мову більш невимущеною і грайливою, особливо в компанії близьких друзів чи знайомих. Завдяки використанню цих виразів в повсякденній розмові з'являється часточка дотепності, брутальності або ж навіть хамства. Найчастіше такі вислови є особливим культурним явищем, яке існує в окресленому колом спільних

інтересів закритому середовищі або в межах конкретної країни. Сленг поширюється різними каналами, скажімо, через популярні пісні, які часто багаті на двозначність. Досить часто сленгові одиниці набувають популярності в різних куточках світу. Яскравим прикладом слугує широко вживане слово «ОК». Отже, під молодіжним сленгом розуміємо сукупність постійно трансформованих мовних засобів високої експресивної сили, використовуваних в спілкуванні молодих людей, які перебувають у фамільярних чи дружніх стосунках.

До специфічних рис сучасного сленгу дослідники відносять:

1) відкритість; на розвиток німецького молодіжного сленгу значною мірою впливають такі екстралінгвальні фактори, як високий рівень розвитку суспільства, різноманітні соціальні відносини, розвиток сучасної науки й техніки, мистецтва та загальнолюдський прогрес загалом;

2) короткочасність (рухливість, швидкоплинність), швидка зміна актуальних варіантів; з'явившись на певному етапі розвитку суспільства, вони швидко старіють і виходять з ужитку; вікову неоднорідність носіїв сленгу пояснюють насамперед збільшенням фази «молодість» у житті сучасної людини;

3) вторинність (синонімічність); найчастіше сленгові одиниці є своєрідною другою назвою існуючих речей і явищ (Шапочкіна, 2013, с. 140).

Найголовнішою рисою сленгу німецької мови є його діалектний характер. Для створення іронічного ефекту в молодіжному середовищі найчастіше використовують діалектні вкраплення. У німецькій мові, в силу її своєрідного історичного розвитку, територіальна диференціація, активність діалектизмів значно суттєвіша, ніж у мові інших країн. Це призводить до того, що місцеві особливості німецької розмовної мови виражені сильніше, ніж, наприклад, в українській чи англійській мовах (Россихина, 2009, с. 152).

Поповнення молодіжного сленгу німецької мови відбувається шляхом запозичення, словотворення та зміни значень слова. Основним джерелом збагачення німецького молодіжного сленгу є американські запозичення, які є своєрідним чинником зовнішнього оновлення лексичного фонду німецької мови.

(1) *Bruder, ihr Booty ist in shape (shape, wouh)*

Sie ist grad horny und fragt : „Hast du Zeit, Bae?“ (safe). (Fler „Shirinbae“).

Наведений фрагмент музичного дискурсу містить сленговий прислівник американського походження *safe* в значенні *'sicherlich oder garantiert'*, основною функцією якого є сугестивний вплив на слухача. Проаналізована лексична одиниця входить у такий синонімічний ряд: *sicher, gefahrlos, ungefährdet, risikolos, schonend*.

Англіцизм – слово або мовний зворот у певній мові, запозичений з англійської мови або побудований за зразком одиниць англійської мови (Römer, & Matzke, 2005). Така мова як *Denglisch* виникла разом з модою використовувати англійську мову у повсякденному житті, замінюючи англійськими німецькі слова або позначаючи ними нові поняття.

(2) *Chill mal dein Leben*

Chill mal dein Leben

Nerv mich nicht. Digga

Geh mal beiseite und chill mal dein Leben

(Kianush «Chill mal dein Leben»).

Англіцизм *chillen* виражений дієсловом, що має позитивну конотацію. Наведену лексему тлумачимо як *'ausspannen, erholen, relaxen'*.

Найпоширенішими способами утворення нових лексем-запозичень є переосмислення найменувань і словотвір.

(3) *Kronleuchter, Séparée, steh' auf*

Schickimicki (Ja) (Shirin David „Gib ihm“).

Лексема *der Schickimicki* – це іменник чоловічого роду, емоційно забарвлена одиниця, що є носієм негативної експресії. Тлумачимо лексичну одиницю *der Schickimicki* як *jemand, der sich betont modisch gibt, Wert auf modische Kleidung, modische Dinge legt, modischer Kleinkram*. Уживання її в цьому дискурсивному фрагменті має на меті донести до слухачів думку про розбещеність та нарцисизм сучасних підлітків.

Скорочення – це лексична одиниця, утворена шляхом усікання окремих елементів твірного слова. Відкидання якоїсь із частин слова належить до явищ мовної економії (Тимошенко, 1975, с. 86). Проблема скорочених лексичних одиниць як специфічного